

Plan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker

2024 - 2028

BJERKREIM
K O M M U N E

– rom for mer

Innhold

1	Innledning.....	2
1.1	Barnevernsreformen	2
1.2	Planens formål	2
1.3	Planens innhold	2
1.4	Planprosess	3
1.5	Revidering.....	3
1.6	Overordnede mål og strategier for Bjerkreim kommune	3
2	Kunnskapsgrunnlag	4
2.1	Omsorgssvikt og atferdsvansker – hva er det?	4
2.2	Forebygging og tidlig innsats	4
	.....	6
2.3	Hackmans kurve	6
2.4	Risikofaktorer og beskyttelsesfaktorer	6
3	Utfordringsbilde	7
3.1	Befolkning.....	7
3.2	Beskyttelsesfaktorer i Bjerkreim kommune.....	8
3.3	Risikofaktorer i Bjerkreim kommune	11
3.4	Bekymringsmeldinger, undersøkelser og tiltak i barnevernet	13
	Andel barn med undersøkelse.....	14
	Barn med barnevernstiltak.....	14
4	Tiltaksoversikt for Bjerkreim kommune	15
4.1	For alle (Universelt nivå).....	15
4.2	For noen (Selektiv forebygging)	17
4.3	For få (Indikativ forebygging)	19
4.4	Tverretatlige samhandlingsfora	22
	Systemnivå	22
	Individnivå.....	23
5	Satsningsområder 2024 – 2028	24
5.1	Satsningsområder.....	24
5.2	Finansiering og ansvarsfordeling	25

1 Innledning

1.1 Barnevernsreformen

Gjennom Banevernsreformen som trådte i kraft 01.01.2022, har kommunene fått et større ansvar på barnevernsområdet. Reformen skal bidra til å styrke det forebyggende arbeidet og tidlig innsats.

- Kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging.
- Hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov.
- Rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt.
- Ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektiv

Målene i reformen blir kun oppnådd gjennom endringer i hele oppvekstsektoren. Derfor blir barnevernsreformen i tillegg omtalt som en oppvekstreform.

Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge blir utsatt for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer. Kommunen skal sørge for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier, jf. barnevernsloven § 15-1 første ledd.

1.2 Planens formål

Kommunestyret skal vedta en plan for kommunens arbeid med å forebygge at barn og unge blir utsatt for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer, jf. barnevernsloven § 15-1 annet ledd. Målet med planen er å bidra til overordnet forankring av det forebyggende tilbudet og av fordelingen av kommunens ressurser til dette arbeidet.

1.3 Planens innhold

Planen for det forebyggende arbeidet skal inneholde en beskrivelse av overordnede mål og strategier for det helhetlige tjenestetilbudet, hvordan ansvaret skal fordeles mellom etatene, hvordan oppgaveløsningen skal organiseres og hvordan ulike etater skal samarbeide. (Bvl §15-1, andre ledd)

Planen synliggjør hvordan Bjerkreim kommune arbeider for å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker, gjennom presentasjon av felles kunnskapsgrunnlag og oversikt over iverksatte tiltak. Kunnskapsgrunnlaget og tiltaksoversikten gir grunnlag for vurderinger knyttet til hvilke grep Bjerkreim kommune bør ta for å styrke det forebyggende arbeidet. Oppfølging i form av tiltak til en bestemt familie med et identifisert behov etter barnevernsloven, er i utgangspunktet ikke

omfattet av planen. For å synliggjøre hvilke tiltak som finnes har vi likevel valgt å omtale tiltak som barneverntjenesten kan tilby etter vedtak.

Planen inneholder også en beskrivelse av hvilke samarbeidsfora som er nedsatt for å sikre tverrfaglig samarbeid på individ- og systemnivå

1.4 Planprosess

Kommunedirektør Ørjan Daltveit har satt sammen en arbeidsgruppe, bestående av kommunalsjefene for tjenesteområdene Levekår og Oppvekst og Kultur, leder for Bjerkreim helsestasjon, leder for Mestringsenheten, barnevernleder, SLT-koordinator, folkehelsekoordinator, samt en styrer og en rektor. Arbeidsgruppa har utarbeidet planutkastet, på bakgrunn av medvirkningsprosesser med ansatte i tjenestene. Det har også blitt gjennomført en innspillsamling hvor et bredt spekter av kommunale tjenester, representanter fra ungdomsrådet, foreldrerepresentanter og samarbeidspartnere utenfor tjenesten har vært representert, etterfulgt av høring. Innspillene er innarbeidet i planforslaget som er oversendt Kommunestyret for politisk behandling.

1.5 Revidering

Planen revideres hvert fjerde år. Det utarbeides milepælplan knyttet til satsningsområdene. Milepælplanene gjennomgås sammen med den forebyggende planen minimum en gang hvert år i Oppvekstforum. Det er de to kommunalsjefene for Oppvekst og Kultur, og Levekår, som har ansvar for at det blir foretatt årlig gjennomgang og at milepælplanene følges.

1.6 Overordnede mål og strategier for Bjerkreim kommune

Bjerkreim kommunes innsats knyttet til å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker, henger tett sammen med kommunens overordnede mål og strategier.

Kommuneplanen slår fast at kommunen må ha et godt overblikk over hele kommunen og legge til rette for gode løsninger for at innbyggerne skal kunne bo og leve i et trygt lokalsamfunn. Det er viktig at administrasjon og politikere drar sammen og er enige om felles mål. Bjerkreim kommune skal;

- Være en framtidsrettet samfunnsutvikler som er tilgjengelig og lydhør overfor innbyggere og næringsliv.
- Ta del i den regionale veksten og vil planlegge for en årlig vekst.
- Være en god kommune å bo og arbeide i.
- Ha fokus på en god sentrumsutvikling og levende bygder.
- Videreutvikle aksene på Vikeså fra E-39 til området ved Bjerkreimshallen.
- Framstå som en næringsvennlig, løsningsorientert og etablerervennlig kommune.
- Ha gode oppvekstvilkår med gode muligheter for lek og læring.
- Ha en god og effektiv helse- og omsorgstjeneste, ut fra behov i de ulike livsfasene.
- Ha fokus på god folkehelse i alle planer og tiltak, slik at barn, unge og eldre har trygge, miljøvennlige og helsefremmende omgivelser.
- Det skal legges vekt på aktiv og sunn livsstil med muligheter for rekreasjon, tur og friluftsliv.

- Bygge et godt omdømme slik at en framstår som attraktiv og tiltrekker seg nye innbyggere, arbeidskraft, bedrifter og turister.
- Videreutvikle et aktivt kulturliv i samarbeid med frivillige lag og foreninger.
- Ta vare på kulturminner og historie slik at vi foredler kulturarven for framtiden.
- Være en organisasjon som gir de tjenester innbyggerne har krav på og som er en arbeidsplass der ansatte trives og har muligheter for utvikling.
- Framstå med felles visjon og symbol for å bygge felles identitet og stolthet. Ivareta sikkerhet og beredskap.
- Ivareta miljø og klima ved at det satses på fornybar energi.

Videre angir kommuneplanen følgende overordna mål for folkehelsearbeidet i kommunen:

1. Aktive og trygge lokalsamfunn, samfunns- og arealplanlegging
2. Støttende miljø for psykisk helse
3. Sunne levevaner
4. Forebygging fremfor behandling

2 Kunnskapsgrunnlag

2.1 Omsorgssvikt og atferdsvansker – hva er det?

Omsorgssvikt er når barn ikke får dekket fysiske, psykiske eller følelsesmessige behov, og barnet ikke får den omsorgen og beskyttelsen det trenger hjemme. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet definerer omsorgssvikt som en vedvarende manglende evne eller vilje hos omsorgspersonene til å møte barnets grunnleggende fysiske, emosjonelle, psykiske og/eller medisinske behov.

Med atferdsvansker mener vi barn og unge som har vedvarende opposisjonell, aggressiv eller destruktiv atferd, som er tydelig utenfor det som vurderes som sosialt akseptabelt. Eksempler på atferdsvansker er hyling/skriking, ødeleggelse/hærverk, trusler og vold, rusing, skoleskulk og kriminalitet.

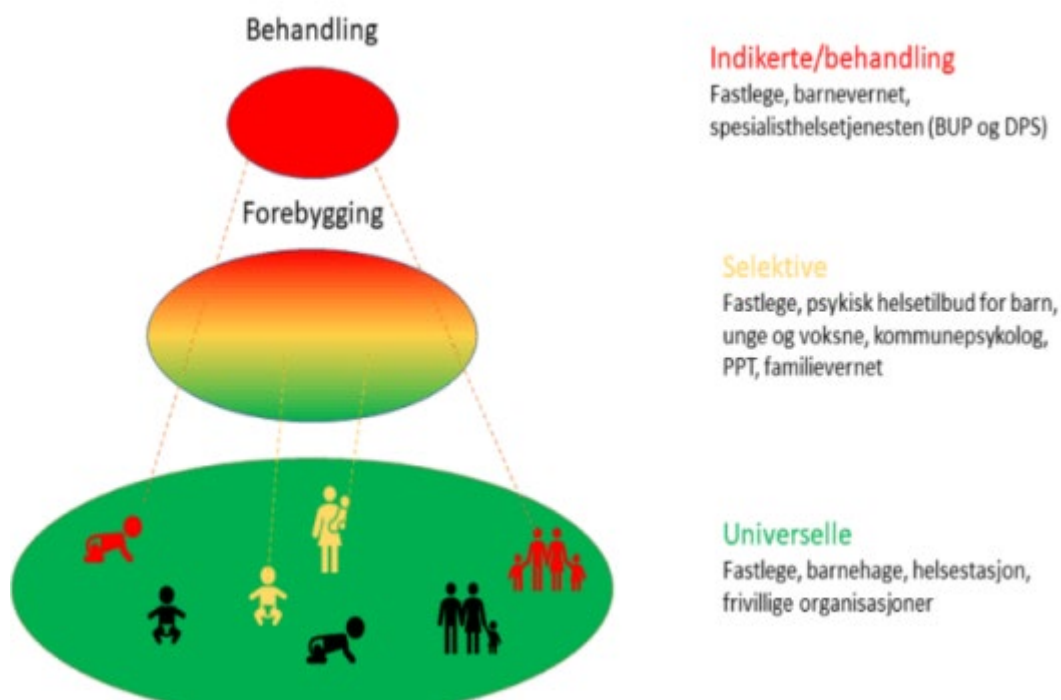
(referanse <https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/prosjekter/prosjektplan-bufdir-barnunge-med-atferdsvansker.pdf>)

2.2 Forebygging og tidlig innsats

Forebygging er en mangetydig og positivt ladet betegnelse for forsøk på å eliminere eller begrense en uønsket utvikling. (www.forebygging.no) Vi skiller mellom universell, selektiv og indikativ forebygging. Universell forebygging retter seg mot hele befolkningen. Selektiv forebygging er tiltak som retter seg mot grupper som har kjent og/eller forhøyet risiko for å utvikle

problemer. Tiltakene skal motvirke negativ utvikling hos barna eller foreldrene. Indikativ er tiltak som retter seg mot barn, ungdommer eller foreldre med høy risiko for problemutvikling, eller som allerede har utviklet problemer. Tidlig forebyggende innsats kan settes inn på alle nivåer. (Rundskriv q-13 og Bufdirs tjenestekatalog – hjelpetiltak)

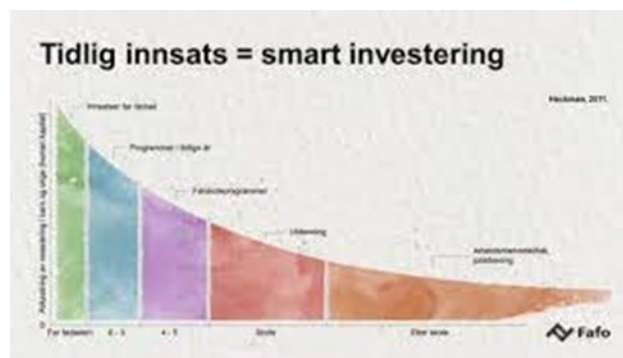
Gjennom tjenester og tiltak har kommunene et bredt spekter av virkemidler som kan iverksettes for å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker. Grovt kan en si at de universelle og selektiv forebyggingstiltakene tilbys av allmenntjenestene – jordmor, helsestasjon, barnehage, skole, kultur- og organisasjonsliv mv, mens indikerte tiltak tilbys fra barneverntjenesten, miljøtjenesten, mestringsenheten, fastlege og spesialisthelsetjeneste.

2.3 Hackmans kurve

Heckman-kurven, er utarbeidet av den amerikanske professoren James Heckman (2000).

Gjennom sin forskning har han vist betydningen av tidlig innsats for å styrke barns humankapital og forutsetninger for å få et godt liv, mestre og bidra i samfunnet.

Å hjelpe barn og unge tidlig i livet er god investering i barns levekår her og nå, for deres framtidige sjanser i livet og for samfunnets bærekraft ved at flest mulig er rustet til å delta i arbeidslivet som voksen. Kurven på bildet illustrerer at det er samfunnsøkonomisk lønnsomt med tiltak tidlig i livet og med forebygging. Forebygging, det vil si innsats for å hindre utvikling av problemer og sykdom, å komme inn tidlig når noen møter utfordringer. Heckman-kurven er svært illustrerende når det gjelder betydningen – også økonomisk – av tidlig innsats og forebygging framfor kompensere senere i livet. Dette er i tråd med Utenforregnskapet, et verktøy utviklet av KS som viser hvor mye samfunnet potensielt kan spare på å forebygge framfor å reparere. Utenforregnskapet er en økonomisk beregningsmodell utviklet for kommuner, slik at de kan belyse gevinster av forebygging.

2.4 Risikofaktorer og beskyttelsesfaktorer

I arbeidet med forebygging og tidlig innsats må vi basere innsatsen på:

1. risiko- og beskyttelsesfaktorer
2. barns passering av utviklingsmilepæler
3. kjennskap til foreldrenes fungering
4. og vurdering av kvaliteten i samspillet mellom foreldre og barn.

Forskning viser at følgende faktorer gir høy risiko for omsorgssvikt og atferdsvansker:

1. Skadelige omsorgsformer
  2. Alvorlige krenkelser
  3. Emosjonell utilgjengelighet/fjernhet hos foresatte
  4. Rusmiddelbruk
  5. Alvorlige former for psykiske lidelser
  6. Utviklingsvansker som ikke blir forstått og hjulpet
  7. Skadelig psykososialt miljø i barnehage og skole
  8. Lave levekårsutfordringer (mangler i boligforhold, relativ fattigdom, multistressende miljø mv)
- (Kvello, 2023).

Følgende beskyttelsesfaktorer gir **lavere** risiko for omsorgssvikt og atferdsvansker:

1. Barnet hjelpes til aldersadekvat eller bedre fungering på samtlige kompetanseområder: Kognitiv/språk - Atferd/moral - Emosjonelt - Sosialt - Motorisk

2. Barnet hjelpes til venner og tilhørighet til et sosialt fellesskap
3. Fra 8 –års alder: barnet har en hobby, fritidsinteresse – opplever mestring
4. Barnet tilpasser seg godt til barnehage og skole, innordner seg rutiner, godtar grensesetting, er sosialt inkludert og har gode skolefaglige prestasjoner
5. Omsorgspersonene har god omsorgsutøvelse
6. Omsorgspersonene er godt integrert i samfunnet og er i jobb / utdanning, har en god fungering og sosialt nettverk
7. Slik at barnet fra 10 – års alder karakteriseres av optimisme, positivt selvbilde, lett å like, sosial av natur

3 Utfordringsbilde

Det finnes en rekke kilder som gir informasjon om hvordan innbyggerne i Bjerkreim kommune har det, bla Folkehelseoversikt for Bjerkreim kommune, Tilstandsrapport for Bjerkreim barnevern, data fra elevundersøkelse og ungdomsundersøkelse, samt oppvekstprofil. Under følger noen av dataene som belyser utfordringsbildet i Bjerkreim kommune.

3.1 Befolkning

Befolkning	År	Kilde	Bjerkreim	Norge
Befolkningstall	2023	SSB	2 892	
Framskrevet befolkning 2050	2050	SSB	2 862	
Andel mellom 0-24 år	2023	SSB	33,3 %	28,7 %
Andel over 80 år	2023	SSB	3,5 %	4,5 %
Fødselstall mellom 1990-2023	2023	SSB	20-45 stk.	
Befolkningsvekst	2022	SSB	2,12 %	1,17 %
Innvandring	2023	SSB	13 %	19,9 %

1. **Mørk grønn:** Bjerkreim er blant de ti beste kommunene i landet
2. **Lys grønn:** Bjerkreim ligger bedre an enn landet som helhet
3. **Oransje:** Bjerkreim ligger dårligere an enn landet som helhet
4. **Rød:** Bjerkreim er blant de ti dårligst rangerte kommunene i landet

3.2 Beskyttelsesfaktorer i Bjerkreim kommune

Lys grønn: Bjerkreim ligger bedre an enn landet som helhet

Mørk grønn: Bjerkreim er blant de ti beste kommunene i landet

Levekår	Alder	År	Kilde	Bjerkreim	Norge
Arbeidsledighet	15-74 år	2022	SSB	0,9 %	1,8 %
Arbeidsledighet	15-29 år	2022	SSB	0,8 %	2,0 %
Unge utenfor arbeid, utdanning og opplæring	15-29 år	2022	SSB	5,2 %	9,5 %
Barn av eneforsørgere	0-17 år	2019-2021	NAV	9 %	15 %
Medianinntekt		2020	SSB	667 000	547 000
Gjeld over tre ganger inntekt, husholdninger	Alle aldre	2022	SSB	18,7 %	20,8 %
Vedvarende lavinntekt, husholdninger, EU 60	Alle aldre	2020-2022	SSB	6,1 %	9,8 %
Bor trangt	Alle aldre	2022	SSB	4,2 %	9,7 %
Bor trangt	0-17 år	2022	SSB	7,0 %	18,3 %
Oppvekst	Alder	År	Kilde	Bjerkreim	Norge
Grunnbemanning i barnehager		2024	Udir	100 %	99 %
Pedagogtetthet i barnehager		2023	Udir	100 %	64 %
Psykososialt miljø	Alder	År	Kilde	Bjerkreim	Norge
Plaget av ensomhet, ungdom	13-16 år	2022	Ungdata	14 %	23 %
Fortrolig venn, ungdom	13-16 år	2022	Ungdata	89 %	87 %
Treffsteder, opplever at tilbudet er bra	13-16 år	2022	Ungdata	57 %	55 %
Trygghet i nærmiljøet, ungdom	13-16 år	2022	Ungdata	92 %	84 %
Troen på et lykkelig liv, ungdom	13-16 år	2022	Ungdata	75 %	69 %
Høy tilfredshet med livet, ungdom	13-16 år	2022	Ungdata	59 %	50 %
Helserelatert atferd	Alder	År	Kilde	Bjerkreim	Norge
Lite fysisk aktive	13-16 år	2022	Ungdata	7 %	14 %
Skjermtid, mer enn fire timer daglig	13-16 år	2022	Ungdata	37 %	45 %
Søvnproblemer	13-16 år	2022	Ungdata	22 %	30 %
Alkohol, har vært beruset, ungdom	13-16 år	2022	Ungdata	7 %	13 %
Røyking, ungdom	13-16 år	2022	Ungdata	96 %	88 %
Snusing, aldri prøvd	13-16 år	2022	Ungdata	95 %	88 %
Hasj, aldri prøvd	13-16 år	2022	Ungdata	99 %	97 %
Hasj, blitt tilbudt	13-16 år	2022	Ungdata	8 %	16 %
Helsetilstand	Alder	År	Kilde	Bjerkreim	Norge
Psykiske symptomer og lidelser	0-74 år	2020	HELFO	13,6 %	16 %
Psykiske plager, ungdom	13-16 år	2022	Ungdata	8 %	16 %
Smertestillende medisiner	13-16 år	2022	Ungdata	17 %	20 %

Medianinntekten for Bjerkreim kommune i 2020 var 120 000 kr høyere enn landet som helhet, henholdsvis 667 000 kr i Bjerkreim og 547 000 kr i Norge. Det er færre personer i Bjerkreim (6,1 %) som bor i husholdninger med inntekt under 60 % av nasjonal medianinntekt over en treårsperiode, sammenlignet med landet for øvrig (9,8 %). Det er færre personer i Bjerkreim (18,7 %) som har gjeld over tre ganger inntekt, sammenlignet med landsnivået (20,8 %).

Arbeidsledigheten er lavere i Bjerkreim (0,9 %) enn landsgjennomsnittet (1,8 %). Statistikken viser at arbeidsledigheten er noe høyere blant menn enn kvinner. Det er nesten halvparten så mange unge som står utenfor arbeid, utdanning og opplæring i Bjerkreim (5,2 %) enn i resten av landet (9,5 %). I Bjerkreim fullfører de fleste videregående, som kan være en mulig årsak til at Bjerkreim kommer bedre ut på denne statistikken enn landsgjennomsnittet.

I Bjerkreim er det kun 7 % av befolkningen mellom 0-17 år som bor trangt, sammenlignet med 18,3 % i resten av landet, ifølge SSB. Dette henger sannsynligvis sammen med at det er flere eneboliger og gårder i Bjerkreim, og lite leiligheter. Det er færre barn av eneforsørgere i Bjerkreim (9 %), sammenlignet med landsgjennomsnittet (15 %).

Elevene fra Bjerkreim har noe høyere gjennomføringsgrad (82 %) i videregående skole, sammenlignet med landsgjennomsnittet (80 %). Jentene fra Bjerkreim ligger godt over landsgjennomsnittet, med 90 % gjennomføringsgrad mot 84 % på landsbasis. Guttene fra Bjerkreim ligger rett under landsgjennomsnittet, med 75 % mot 76 %.

Bjerkreim har et aktivt kulturtilbud i forhold til innbyggertall. Vi har ca. 60 frivillige lag og organisasjoner, som dekker alt fra små barnegrupper og søndagsskoler med noen få deltakere, til Bjerkreim Idrettslag med over 600 medlemmer. Kostnadene for å delta i et lag eller forening er svært lave i Bjerkreim, særlig for de som er under 18 år. I tillegg finnes det både fritidsstøtteordning og utstyrsbank, for å øke deltakelsen i fritidsaktiviteter og friluftsliv.

Politikontakten rapporterer om at det er forholdvis lave tall når det kommer til registrert kriminalitet i Bjerkreim. Samtidig viser tall fra ungdomsdata viser at det har vært en dobling i andel ungdomsskoleelever som svarer at de har begått regelbrudd, fra 5 % i 2019 til 10 % i 2022.

Hele 92 % av ungdommene i Bjerkreim føler seg trygge i sitt lokalmiljø, sammenlignet med 84 % i Norge.

I Bjerkreim er det signifikant færre ungdommer som opplever at de er ensomme, sammenlignet med Dalane, Rogaland og landsgjennomsnittet. I Bjerkreim svarer 14 % av ungdomsskoleelevene at de er «ganske mye plaget» eller «veldig mye plaget» av ensomhet, sammenlignet med 23 % på landsbasis. Samtidig er det viktig å påpeke at trenden for ensomhet er sterkt økende, det har vært en tredobling fra 2016 til 2022. Bjerkreim er blant de ti kommunene i landet som bruker minst tid foran skjerm.

I 2022 var det færre ungdommer i Bjerkreim som hadde søvnproblemer (22 %), sammenlignet med landsgjennomsnittet (30 %). Selv om Bjerkreim ligger signifikant bedre an enn gjennomsnittet, er det fremdeles 1 av 5 ungdommer som oppgir at de strever med søvnen, og trenden er økende.

99 % av ungdomsskoleelever i Bjerkreim har ikke brukt hasj eller marihuana det siste året. På landsbasis er tallet 97 %. Det er halvparten så mange ungdommer i Bjerkreim (8 %) som har fått tilbud om hasj enn i landet ellers (16 %). Det vanskelig å si noe om utviklingen over tid pga. et lite tallmateriale, men det kan se ut som om færre har brukt hasj til tross for at flere har fått tilbud om å prøve (Ungdata, 2022).

Statistikk fra Ungdata (2022) indikerer lavere alkoholkonsum i Bjerkreim enn landet for øvrig. I 2022 svarte hele 94 % av ungdomsskoleelever i Bjerkreim at de ikke hadde vært beruset på alkohol det siste året, mot 87 % på landsbasis.

I Bjerkreim har andelen psykiske plager vært mellom 6-8 %, mens det på landsbasis har vært 15-16 % (Ungdata, 2022). Sannsynligvis skyldes det summen av flere faktorer. Eksempler på trekk ved Bjerkreim kommune som kan forklare at ungdommene har god psykisk helse:

1. Det er få aleneforsørgere i Bjerkreim, de fleste barn vokser opp med både mor og far
2. Det er høyt inntektsnivå i Bjerkreim og de fleste husstander har to voksne med inntekt
3. Det er få som bor trangt i Bjerkreim, de fleste bor i eneboliger og 1 av 3 bor på gård
4. Det er lave kostnader på fritidsaktiviteter, både Kulturskolen og idrettslaget skiller seg ut som svært rimelige sammenlignet med andre kommuner og landsgjennomsnittet
5. Vikeså skule er den eneste skolen i Rogaland som har firedagers uke, kan det føre til redusert stress og press blant elevene?

3.3 Risikofaktorer i Bjerkreim kommune

Oransje: Bjerkreim ligger dårligere an enn landet som helhet

Rød: Bjerkreim er blant de ti dårligst rangerte kommunene i landet

Levekår	Alder	År	Kilde	Bjerkreim	Norge
Mottakere av varig uførepensjon	30-44	2020-2022	SSB	6,8 %	5,3 %
Barn av sosialhjelpsmottakere	0-17 år	2022	SSB	6,8 %	6,3 %
Andel over 25 år med høyere utdanning (universitet og høyskole)	25 år +	2023	SSB	26,2 %	40,3%
Oppvekst	Alder	År	Kilde	Bjerkreim	Norge
Fornøydhet med skolen	8-10. trinn	2022	Ung-data	49 %	62 %
Barn med undersøkelse av barnevernet	0-17 år	2022	SSB	4,5 %	3,7 %
Barn med barnevernstiltak	0-17 år	2022	SSB	4,8 %	3,5 %
Psykososialt miljø	Alder	År	Kilde	Bjerkreim	Norge
Fornøyd med lokalmiljøet, ungdom	8.-10. trinn	2022	Ungdata	59 %	67 %
Med i fritidsorganisasjon, ungdom	8.-10. trinn	2022	Ungdata	56 %	58 %
Regelbrudd, ungdom	8.-10. trinn	2022	Ungdata	10 %	9 %
Misfornøyd med flere sider av livet, ungdom	8.-10. trinn	2022	Ungdata	12 %	7 %
Fornøydhet med foreldrene, ungdom	8.-10. trinn	2022	Ungdata	84 %	86 %
Helserelatert atferd	Alder	År	Kilde	Bjerkreim	Norge
Alkohol, dagligvarebutikker	15 år+	2016	Nielsen Norge, Vin-monopolet	2,7 liter	2,0 liter
Voldsomme dødsfall grunnet ulykker eller selvmord		2013-2022	Dødsårsaksregisteret	31,7 pr. 100 000 innbygger	28,4 pr. 100 000 innbygger
Helsetilstand	Alder	År	Kilde	Bjerkreim	Norge
Midler ved psykiske lidelser	0-74 år	2019-2021	Reseptregisteret	7,7 %	7,5 %
ADHD-midler	0-74 år	2019-2021	Reseptregisteret	2,41 %	1,19 %

Innbyggerne over 25 år i Bjerkreim har et lavere utdanningsnivå enn landsgjennomsnittet. De fleste (53 %) i Bjerkreim har videregående som sin høyeste fullførte utdanning, mens på landsbasis har de fleste (40,3 %) universitets- og høyskoleutdanning som sin høyeste fullførte utdanning. Det er store kjønnsmessige forskjeller, og det er mennene i Bjerkreim som drar ned snittet. I Bjerkreim har kun 17 % av mennene universitets- og høyskoleutdanning, sammenlignet med 35,5 % som er landsgjennomsnittet for menn. I Bjerkreim er det dobbelt så mange kvinner

(35,6 %) enn menn (17 %) som tar høyere utdanning. Statistikken viser at det er en økende trend blant både kvinner og menn i Bjerkreim å ta høyere utdanning.

Det er ingen forskjell i andelen personer mellom 18-66 år med varig uførepensjon i Bjerkreim og resten av landet (9,6 %). Når vi derimot ser på unge voksne mellom 30-44 år, kommer Bjerkreim dårligere ut enn landsgjennomsnittet, henholdsvis 6,8 % i Bjerkreim og 5,3 % i Norge. De som mottar uføreytelser er en utsatt gruppe helsemessig (fysisk og psykisk) og materielt. Flertallet av sykemeldinger og langvarige trygdestønader gis for muskel- og skjelettlidelser og psykiske lidelser som angst og depresjon. Bjerkreim ligger høyere enn landsgjennomsnittet for muskel- og skjelettplager, som muligens kan forklare noe av årsaken til at flere unge er uføre i Bjerkreim. Mestringsenheten merker et økende behov for psykiske helsetjenester.

Andelen barn 0-17 år som bor i familier som mottar sosialhjelp har historisk vært mye lavere i Bjerkreim enn i resten av landet. Bjerkreim har tidligere vært blant de 10 beste kommunene i landet på denne indikatoren, men den siste tiden har andelen barn av sosialhjelpsmottakere tredoblet seg i Bjerkreim, fra 2,1 % i 2021 til 6,8 % i 2022. Det er uvisst hva som skyldes den kraftige økningen, men flyktningstrømmen fra Ukraina kan være en mulig forklaring.

Barn av sosialhjelpsmottakere antas å være en potensielt utsatt gruppe, både økonomisk og sosialt. Særlig foreldre som er langtidsmottakere av sosialhjelp har en mer marginal tilknytning til arbeidsmarkedet, kortere utdanning og er oftere enslige forsørgere. Det er også vist at det er langt flere helseproblemer blant sosialhjelpsmottakere enn i befolkningen ellers, noe som kan virke inn på foreldreferdigheter og dermed barna. Det er imidlertid viktig å være klar over at det er mange grunner til å motta spesielt kortsiktig sosialhjelp, og at dette ikke trenger å bety at barna er mer utsatt enn andre barn.

Omtrent 6 av 10 ungdomsskoleelever svarer at de er *forneøyd* med lokalmiljøet, noe som er litt lavere enn landsgjennomsnittet. Andel ungdomsskoleelever som svarer «Svært bra» og «Nokså bra» på spørsmålet «Hvordan opplever du at tilbudet til ungdom er når det gjelder lokaler for å treffe andre unge på fritida?» er 57 % i Bjerkreim mot 55 % på landsbasis. Dette tallet skulle vi gjerne sett var høyere.

Tall fra ungdata viser at det har vært en dobling i andel ungdomsskoleelever som svarer at de har begått regelbrudd, fra 5 % i 2019 til 10 % i 2022.

Samtidig som ungdommene rapporterer om lavt alkoholbruk, viser salgsstatistikk fra dagligvarehandel fra 2012 til 2016 at Bjerkreim har et høyere salg av alkohol per innbygger sammenlignet med Norge, Rogaland og de andre Dalane-kommunene. Landsgjennomsnittet var 2,0 liter ren alkohol per innbygger over 15 år, mens gjennomsnittet i Bjerkreim var 2,8 liter ren alkohol per innbygger over 15 år.

Bjerkreim har en høyere andel voldsomme dødsfall (ulykker, selvmord og villet egenskade, inkludert senfølger), sammenlignet med Rogaland og resten landet.

Bruken av legemiddel mot psykiske lidelser er derimot litt høyere i Bjerkreim (7,7 %) i forhold til landet for øvrig (7,5 %) for aldersgruppa 0-74 år. Bruken av legemidler er størst blant kvinner mellom 45-74 år (16 %), sammenlignet med menn i samme aldersgruppe (9 %). Det er hovedsakelig antidepressiva innbyggerne i Bjerkreim får resept på. Arveligheten for psykiske plager, depresjon, angstlidelser og personlighetsforstyrrelser er forholdsvis moderat. Det betyr

at miljøforhold samlet er noe viktigere enn gener for disse lidelsene. Stort sett er det enighet om at en trygg tilknytning til omsorgspersoner i barndommen har betydning for senere psykisk helse. Mobbing, sosial isolasjon og ensomhet gir økt risiko, mens sosial støtte og nærhet til andre mennesker beskytter. En god selvfølelse, og spesielt følelsen av å kunne mestre utfordringer og problemer, har stor betydning for god psykisk helse. Sykmeldinger, uførepensjon og økt dødelighet er noen av de viktigste følgene av psykiske sykdommer.

Andelen innbyggere mellom 0-74 år som bruker ADHD-midler er dobbelt så høyt i Bjerkreim (2,4 %) som i resten av landet (1,2 %). Bruken av ADHD-midler har doblet seg i Bjerkreim siden 2013. Økningen har vært størst blant jenter, som nå har tatt igjen guttene.

3.4 Bekymringsmeldinger, undersøkelser og tiltak i barnevernet

Barneverntjenesten i Bjerkreim mottok 82 bekymringsmeldinger i 2023. Dette er et høyt antall bekymringsmeldinger sett opp mot antall barn under 18 år. Det høye antallet bekymringsmeldinger trenger ikke bety at det er flere barn og unge i Bjerkreim som lever i sårbare omsorgssituasjoner enn i andre kommuner, det kan like gjerne omhandle at fagpersoner og privatpersoner er observante og fanger opp tegn og signaler på at barn kan ha det vanskelig, lav terskel for å melde bekymring til barnevernet, høy tillit til barnevernet, at det meldes bekymring om enkeltbarn flere ganger – for å nevne noen mulige forklaringer. I et lite lokalsamfunn med generelt høy levestandard kan det også hende at terskelen for å bli bekymret er lavere.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antall	36	27	35	47	49	82

Gjennomsnittsalder for barna det ble meldt bekymring for var 10,5 år.

Følgende instanser/ grupperte instanser meldte oftest bekymring i 2023: Lege/sykehus/spesialisthelsetjeneste (13), skole (12), foreldre/familie (10), barnevern/barnevernvakt (10), Nav/mestringsenheten/asylmottak (9). I tillegg er det en stor gruppe anonyme meldere (20), dette er privatpersoner som kan være naboer, familiemedlemmer, barnet selv eller andre som kjenner barnet. Gjennomgang av meldinger viser at barnehagene melder bekymring svært sjelden 0 bekymringsmeldinger i 2022 og 1 i 2023. Sett i lys av at barnehagene møter så godt som alle barn og foreldre på daglig basis gjennom flere år og dermed har gode forutsetninger til å fange opp bekymringsverdige forhold, er det grunn til å anta at det ligger et potensiale for forbedring gjennom forebyggende- og tidlig innsats i barnehagene.

Andel barn med undersøkelse

i forhold til antall innbyggere i aldersgruppen 0-17 år

Tallene viser at Bjerkreim barnevern gjennomfører undersøkelse vedrørende et noe høyere andel barn i barnebefolkningen enn snittet for Eigersund, Lund og Sokndal, og snittet i Rogaland. Slik har det vært over tid, med unntak av 2020.

Sted	2019	2020	2021	2022	2023
Bjerkreim	4,7	3,8	4,8	4,8	6,5%
Eigersund	3,9	4,1	3,5	3,3	3,2%
Lund	6,2	4,8	3,5	4,1	2,8%
Sokndal	5,7	4,0	5,0	7,2	6,6%
Rogaland	4,6	4,4	4,1	3,8	3,7%

Barn med barnevernstiltak

i forhold til innbyggere i aldersgruppen 0-17 år

Som framgår av tabellen og bildet under, har andelen barn og unge i Bjerkreim som har mottatt barnevernstiltak vært relativt høyt i 2018 og høy i 2019, sett i forhold til øvrige år. På lik linje med snittet i Rogaland og våre nabokommuner i Rogaland har tendensen i landet ellers vært at andel barn med barnevernstiltak har vært synkende.

Sted	2019	2020	2021	2022	2023
Bjerkreim	8,3	3,9	3,5	3,8	5,3%
Eigersund	5,1	4,2	4,0	3,6	3,5%
Lund	8,0	6,0	4,6	4,1	4,1%
Sokndal	5,3	3,7	3,8	3,3	4,7%
Rogaland	4,1	3,9	3,7	3,2	2,9%

Bjerkreim kommune har per i dag har færre barn som er plassert utenfor hjemmet enn sammenlignbare kommuner, som Sokndal og Hjelmeland. Grunnet det lave antallet er det ikke antall barn plassert utenfor hjemmet offentliggjort.

4 Tiltaksoversikt for Bjerkreim kommune

4.1 For alle (Universelt nivå)

Tiltak	Beskrivelse
Fastlege	Alle innbyggere har rett på fastlege. Fastlegene har ansvar for utredning, diagnostikk, behandling og oppfølging av sine listepasienter, samt å koordinere helsetilbudet til pasientene opp mot andre tjenester i primær- og spesialisthelsetjenesten.
Helsestasjon Jordmortjeneste	Systematisk kartlegging av levevaner, psykisk helse, rusbruk og vold i nære relasjoner.
Helsestasjon Foreldre- forberedende kurs	Under planlegging, oppstart: november 2024
Helsestasjon Mamma Mia	Program for gravide og barselkvinner, Programmets hovedformål er å forebygge fødselsdepresjon og fremme god psykisk helse.
Helsestasjon Stine Sofie foreldrepakke	Informasjonsprogram for alle blivende og nybakte foreldre. Programmet skal styrke foreldrerollen, gi støtte og verktøy til å håndtere det som er krevende, og forebygge situasjoner som er utrygge og farlige for barnet
Helsestasjon Konsultasjoner	Konsultasjoner etter Nasjonal retningslinje for helsestasjons og skolehelsetjenesten. Gjennomgående fokus på omsorgssvikt og atferdsvansker.
Helsestasjon New Born Observation (NBO)	Metode for å observere spedbarn mellom 0-3 mnd. Hensikten er å øke foreldres sensitivitet overfor spedbarnets mange signaler og reformulere disse til et kommunikasjonsspråk; "Se barnet snakker til deg".
Helsestasjon EDPS	Spørreskjema utviklet for å oppdage pasienter/kvinner med depresjon etter fødsel (barselsdepresjon)
Helsestasjon Barselgruppe	Barselgrupper er et opplysnings- og veiledningstilbud til nybakte foreldre, med mulighet for erfaringsdeling.
Helsestasjon COS-P-kurs	Veiledningsprogram som tilbys alle foreldre med barn i alderen 0 – 15 år målet er å styrke foreldrenes mentaliseringskapasitet og fremme trygg tilknytning i barnet.
Helsestasjon for ungdom	Gratis lavterskeltilbud til ungdom, alder 13- 20 år, de tar kontakt pr. telefon eller på Helsenorger
Skole	Obligatorisk grunnskole for barn fra 1.- 10.trinn med fokus på tverrfaglig bemanning for å ramme inn den enkelte elev best mulig. Solen skal fremme god helse og bidra til en positiv personlig og sosial utvikling hos elevene, og gjennom dette bidra til å forebygge rusproblematikk, psykiske problemer, kriminalitet og lignende. I tillegg finnes konkrete forebyggende målsettinger i læreplanverket
Skole Min meg	Forebyggende program om kropp og vonde følelser, ulovlige hemmeligheter og berøringer. Målet er å forebygge og avdekke vold og seksuelle overgrep
Sinna mann	Forebyggende program om handler om hvordan det er for et barn å vokse opp i en familie med vold og utrygghet, et tema som er trist og som kan være vanskelig å snakke om
Skolehelsetjeneste	Lavterskeltilbud til elever og foresatte. Elevene får tilbud om helseundersøkinger, helsesamtaler og vaksinasjoner på faste alderstrinn. Elever med ulike utfordringer, og foreldrene deres, kan få oppfølging og veiledning på tema som for eksempel kosthold,

	seksualitet, psykisk helse og samspill. Fokus på omsorgssvikt og atferdsvansker.
Stine Sofiestiftelsens barnehagepakke	Et opplæringsprogram for barnehageansatte som gir kompetanse til å se og handle ved bekymring. Skal gjøre barnehageansatte bedre rustet til å avdekke vold og overgrep mot barn så tidlig som mulig. (Anvendes i Røysekatten barnehage)
Skolefrukt	Gratis tilbud til alle elever
Tidlig innsats i skolen	Økt bemanning på de laveste trinnene i skolen for å kunne gi intensiv opplæring og individuell tilrettelegging
Plan for overgang mellom barnehage og skole	Steg for steg plan der elevene får bli kjent med skolen gjennom siste året i barnehagen
Plan for overgang mellom hovedsteg	Barneskole-ungdomsskole, ungdomsskole-VGS og ved bytte av kontaktlærer. Informasjonsoverføring og avklaring av behov for tilrettelegging.
Fokusuker Skole	Ledelse og andre ressurspersoner konsentrerer observasjon og oppfølging rundt ett trinn om gangen i en to-ukers periode pr. Trinn.
Tilbud til Bjerkreim kommunes innbyggere fra andre	
Frivillige lag og organisasjoner	I Bjerkreim er det over 60 ulike lag- og foreninger som tilbyr forskjellige aktiviteter i ulike kategorier. Kommunen bruker nettsiden FRISKUS til å samle oversikten over lag/foreninger og deres aktiviteter og arrangementer. Frivillighetskoordinator, kulturkontoret
Tannhelse Rogaland	Helsefremmende og forebyggende tiltak for alle innbyggere, for de ulike prioriterte gruppene og for samarbeidspartnere innen helsetjenester, barnehager og skoler.
Lag og organisasjoner Utstyrsbank	Dalane Friluftsråd har en mengde friluftsutstyr tilgjengelig til utlån og utleie. Skoler, SFO, barnehager og organisasjoner som arbeider med barn og unge låner utstyret gratis. Privatpersoner og bedrifter kan leie utstyret. Utstyret lånes/leies ut på døgn-, weekend-, eller ukebasis.
Gratis svømming	Gratis svømming i svømmehallen på Vikeså skule lørdager mellom høstferien og påskeferien.
Gratis ungdomstrening på Kraftverket	Gratis treningskurs til 8. trinn på Kraftverket treningssenter. Kurset går over 8 ganger og gir elevene en grundig innføring i styrketrening, kondisjonstrening, bruk av apparater, oppførsel på treningssenter, helseeffekter av trening samt informasjon om hva som er lurt å spise. Elevene får servert et mellommåltid bestående av frukt, grønnsaker, nøtter og smoothie før treningene. Folkehelsekoordinator, folkehelseforum, Kraftverket treningssenter
Lag og organisasjoner Gratis mekkeklubb	Gratis fritidstilbud for ungdom, ledet av Bjerkreim Lions Club. Tiltaket sponses av folkehelsemidlene. Tilbudet ble startet opp som alternativ fritidsaktivitet for de som ikke følte tilhørighet til religiøse-, kulturelle- eller sportslige fritidstilbud. Samarbeid mellom Folkehelsekoordinator, folkehelseforum, Lions Club.
Turgruppe Mestringsenheten	Varierte turer i gruppe for voksne som ønsker sosial kontakt og fysisk aktivitet sammen med andre.
Kontaktsenter Mestringsenheten	Ukentlig treffpunkt på Skjeraberget med kaffidrøs, spill og en matbit. Målgruppe voksne som ønsker sosial kontakt med andre.

4.2 For noen (Selektiv forebygging)

Tiltak	Beskrivelse
Gratis kjernetid bhg	Alle 2-, 3-, 4- og 5-åringer, og barn med utsatt skolestart, som bor i husholdninger med lav inntekt, har rett til å få 20 timer gratis oppholdstid i barnehage per uke.
Barnehage Alle-med-kartlegging	Observasjonsmaterieell som gir en helhetlig forståelse av hva barnet mestrer. Språkutvikling, lek, sosio-emosjonell utvikling, hverdagsaktiviteter, trivsel og sansemotorisk utvikling.
Barnehage TRAS-kartlegging	Observasjonsmateriale som dekker åtte områder som er av betydning for språkutviklingen. Områdene er samspill, kommunikasjon, oppmerksomhet, språkforståelse, språklig bevissthet og produksjon knyttet til lyd-, ord- og setningsnivå
Skole: Leksehjelp	For elever 1.-4.trinn, organiseres etter skoletid
Skole: Støttesamtaler Sosiallærer Skolehelsetjeneste Helsestasjon for ungdom	Samtaler med fokus på her-og-nå- situasjonen og utviklingsstøtte. Mål kan være å finne mestringsstrategier, styrke selvfølelsen, øke aktivitetsnivået, utvide kontaktnettet og vedlikeholde funksjonsnivået.
Skole Sosiallærer/sosialarbeider	Skolene har personale med nedsatt tid til å følge opp elever som periodevis har behov for et lavterskeltilbud.
Skole Testing og kartlegging	Skolen følger elevenes faglige, motorisk og sosiale utvikling for å avdekke om det er behov for tiltak på et så tidlig tidspunkt som mulig
Elevundersøkelse og UngData Skole	Skolen analyserer resultat av undersøkelsene år for år og over tid for å se på akutte problemstillinger og tendenser som grunnlag for egnede tiltak.
SFO Gratis SFO	Pr. 2024 for 1.-3.trinn. 12 timer gratis SFO i skoleuker.
SFO Redusert foreldrebetaling	Etter søknad
Helsestasjonen COS	Foreldreveiledning til foreldre
Helsestasjon Samtaler	Barn/elever med behov for ekstra oppfølging tilbys samtaler med helsesykepleier
Helsestasjon Foreldreveiledning og hjemmebesøk	Foreldre med behov for ekstra oppfølging tilbys samtaler med Familieveileder eller helsesykepleier
ICDP/COS Helsestasjon i samarbeid med Integreringstjenesten	Foreldreveiledning til nyankomne flyktninger, i samarbeid med Integreringstjenesten
Pårørendestøtte Helsestasjon Barnekoordinator Miljøtjenesten Mestringsenheten Fastlegen	Opplæring og veiledning til pårørende. Samtaler, hjelp til orientering i tjenesteapparatet, rettighetsopplysning og opplæring, råd og veiledning knyttet til ulike diagnoser. Gjelder både foresatte og søsken.

Mestringsenheten Kartlegging	Mestringsenheten gjennomfører ulike kartlegginger knyttet til rus, psykisk helse mv for å få oversikt over brukerens hjelpebehov, slik at man kan vurdere om bruker skal motta tjenester fra kommunehelsetjenesten eller for eksempel henvises til spesialisthelsetjenesten.
Mestringsenheten Behandling for psykiske vansker eller rusutfordringer	Mestringsenheten tilbyr ulike former for behandling og oppfølging, bla: Foreldreveiledning Treningskort på kraftverket Inn på tunet Digitale selvhjelpsprogram: <i>Assistert selvhjelp og Trigga</i> . Tankevirus Kognitiv terapi Familiesamtaler sammen med familieveileder Psykoedukativ behandling
Frisklivssentral Frisklivsveileder/ folkehelsekoordinator	Frisklivssentralen tilbyr både individuell og gruppebasert hjelp til å endre levevaner, som kosthold, fysisk aktivitetsnivå, søvn og bruk av snus/røyk. Frisklivsveileder har samtaler med barn under 18 år (med foreldre) i samarbeid med Helsestasjonen. Frisklivssentralen kan gi veiledningen i forbindelse med overvekt/fedme, usunt kosthold, søvnproblemer, inaktivitet, eller hjelp til å finne passende fritidsaktiviteter.
Fritidsstøtte Folkehelsekoordinator	Alle barn under 18 år kan få dekket inntil 3000 kr. pr. år av dokumenterte utgifter knyttet til fritidsaktiviteter. For å få fritidsstøtte må det fylles ut et enkelt søknadskjema, inntekt/formue kontrolleres ikke.
Tilbud til Bjerkreim kommunes innbyggere fra andre	
Barn og unges helsetjeneste	Verktøy som består av syv samhandlingsforløp for de vanligste psykiske helseplagene for barn og unge. Forløpene fungerer som et kart over tjenestene og gir oversikt over tjenestene sin rolle og ansvarsområdet. Verktøyet er først og fremst laget for fagfolk, men inneholder egen informasjon til barn, ungdom og foresatte om hvor de kan få hjelp.
Barn som pårørende Treffpunkt Gruppetilbud	Treffpunkt er for barn og unge mellom 6 og 16 år som har alvorlig sykdom i familien, eller som har opplevd at noen som står dem nær er død. Tilbudet er diagnoseuavhengig og har treffsted i Bøckmannsgt 14, Egersund.
Familieterapi Familievernkontoret i Sør- Rogaland	Familieterapi er et tilbud der familien kan snakke sammen med- og få hjelp av en terapeut. Familieterapi tilbyr hjelp til å avdekke negative familiemønstre og til å bedre disse mønstrene.
Jeg bor her og der Gruppetilbud Familievernkontoret i Sør- Rogaland	Når mor og far ikke bor sammen lenger, kan det dukke opp mange tanker og følelser. Da kan det være fint å snakke med andre som har opplevd det samme. Foreldrene blir invitert til en inntakssamtale før gruppa starter og en oppsummeringssamtale når ungdomsgruppa er avsluttet. Kurset holdes på familievernets kontor i Egersund.
Sinnemestringskurs EAA Familievernkontoret i Sør- Rogaland	Enkel og Effektiv Aggresjonskontroll: Gruppetilbud for foreldre med barn under 18 år som ønsker hjelp til å endre reaksjonsmønstre overfor barn og/eller partner. Undervisning, øvelser og hjemmeoppgaver

Fortsatt foreldre Familievernkontoret i Sør- Rogaland	Kurs som passer for deg som ønsker å skape et godt nok foreldresamarbeid med ekspartner etter samlivsbrudd.
Hva med oss/meg? Familievernkontoret i Sør- Rogaland	Kurs for foreldre til barn med funksjonsnedsettelse.
Ferie for alle Røde kors	Gratis ferietilbud organisert gjennom Røde Kors for familier som lever i fattigdom og har strevd økonomisk i tre år eller mer. NAV, skolehelsetjenesten, barnevernstjenesten eller andre offentlige hjelpeinstanser bistår med å søke plass.

4.3 For få (Indikativ forebygging)

Tiltak	Beskrivelse
Spesialpedagogisk hjelp 0-5 år	Barn som ikke har begynt på skolen, har rett til spesialpedagogisk hjelp hvis de trenger det. Retten gjelder uansett om de går i barnehage eller ikke. Spesialpedagogisk hjelp kan for eksempel være trening, stimulering eller støtte til de som jobber i barnehagen. Foreldrene skal alltid få tilbud om rådgiving. Hjelpen skal være tilpasset behovet til ditt barn. Det er PPT som tilrår spesialpedagogisk hjelp til barn som trenger det. Den spesialpedagogiske hjelpen skal alltid inkludere tilbud om foreldrerådgivning
Skole Spesialundervisning	Etter sakkyndig vurdering fra PPT vedtar skolen spesialundervisning i de fag det er nødvendig.
Skole Personlig assistanse	Rektor kan vedta personlig assistanse i skoletid for elever med spesifikke hjelpebehov.
Barnevern - undersøkelse	Etter bekymringsmelding fra foreldre, privatpersoner eller offentlig ansatte kan barnevernet kartlegge omsorgssituasjon, herunder samspill og tilknytning i familien, og ulike sider som har betydning for barnet sin omsorgssituasjon.
Barnevern tiltak	Når barnets og familiens situasjon er kartlagt kan barnevernet og familien bli enige om hvorvidt barnevernet skal gi videre oppfølging, og hvilke tiltak som i så fall skal iverksettes. Lista over tiltak fra barnevernet er ikke uttømmende.
Barnevern tiltak Råd og veiledning	Råd, veiledning og støtte til å håndtere ulike situasjoner mellom foreldre og barn, eller mellom foreldre og andre samarbeidende instanser, eller mellom foreldre.
Barnevern tiltak Besøkshjem	Besøkshjem har som formål å gi barn og unge et utvidet nettverk og gode opplevelser. Gis ikke som et enkelt stående tiltak, men sammen med andre barnevernstiltak.
Barnevern tiltak Familieråd	Bistand til familien for å bli enige om hva som skal til for at barnet og familien skal få det bedre. Kan brukes i alle typer barnevernssaker og for barn i alle aldersgrupper. Gir barnet og familien stor innflytelse og fører frem til en plan som skal bedre barnets og familiens situasjon.

Barnevern tiltak Fritidskontakt	Tiltak for å gi barn og unge en meningsfull fritid. Gis ikke som et enkelt stående tiltak, men sammen med andre barnevernstiltak.
Barnevern tiltak PMTO	Parent Management Training – Oregon er et lavterskeltilbud til foreldre som har barn i alderen 3-12 år som viser atferdsproblemer. Det er anbefalt at alle kommuner kan tilby tiltaket, per i dag bistår Bufetat Bjerkreim kommune ved behov
Barnevern tiltak RFT	Relasjonsfokuset familieterapi er et behandlingstilbud for ungdomsfamilier 11-18 år hvor man opplever utfordringer med samspill, kommunikasjon eller konflikter over tid. Kan tilbys familier hvor det er begynnende vansker og utfordringer, og for noen ungdommer kan RFT være et alternativ til plassering utenfor hjemmet
Barnevern tiltak MST:	Multisystemisk terapi er et behandlingstilbud for familier med ungdommer med alvorlige atferdsvansker. Behandlingen varer i 3-6 mnd og gis i hjemmet.
Barnevern tiltak Tilsyn i hjemmet	Tilsyn i hjemmet betyr at ansatte i barnevernet kommer på hjemmebesøk for å se at barnet og familien har det bra, tilsyn kan skje meldt eller uanmeldt.
Barnevern tiltak Foreldre og barn senter	Målgruppa for tilbudet er barn i alderen 0-6 år med deres foreldre, hvor det er alvorlig bekymring for omsorgssituasjonen til barnet. Utredningen kan foregå hjemme hos familien, som dagtilbud på senteret, døgnopphold på senteret eller en kombinasjon av disse. Døgnbasert utredningsopphold krever samtykke fra foreldrene. Sentre for foreldre og barn kan bistå med omsorgsendrende hjelpetiltak og oppfølging av barnet og familien etter utredningen.
Barnevern tiltak Plassering utenfor hjemmet	I situasjoner der foreldre ikke er i stand til å gi barn tilstrekkelig omsorg eller ungdom har behov for behandling for atferdsvansker, gir barnevernsloven mulighet for plassering utenfor hjemmet. Plassering kan være midlertidig eller langsiktig. Plasseringssted vurderes ut fra hva som er best for det enkelte barnet, og kan skje i barnets nettverk, eller beredskapshjem, fosterhjem eller institusjon formidlet av bufetat. Plassering kan gjennomføres med foresattes samtykke og samtykke fra barn over 15 år, eller etter vedtak i Barnevern- og helsenemnda.
Rustesting Barnevern eller Mestringsenheten	Ved mistanke om rus eller som del av behandling for å bekrefte/avkrefte rusbruk kan vi bistå med rustesting. Tilbys av barnevern eller mestringsenheten i samarbeid med Bjerkreim legesenter
Mestringsenheten	Ulike typer behandling som eksempelvis, psykoedukasjon, kognitiv terapi, mestringsamtaler, eksponeringsterapi osv. Samarbeidsmøter med bruker, pårørende og andre involverte etater.
Barnekoordinator	Familier som har eller venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne har rett til barnekoordinator. Barnekoordinatoren skal sørge for koordinering av det samlede tjenestetilbudet til familien når barnet har behov for langvarige og sammensatte eller koordinerte helse- og omsorgstjenester og andre velferdstjenester.
Omsorgsstønad	Omsorgsstønad kan gis til personer som har et særlig tyngende omsorgsarbeid. Foreldre har omsorgsplikt for egne barn. Omsorgsstønad kan benyttes for de oppgave kommunen ellers måtte gjøre. Omsorgsstønad skal gjøre det mulig for private

	omsorgspersoner å opprettholde omsorgsarbeidet for sine nærmeste. Omsorgsstønad er en helse- og omsorgstjeneste, kommunalt søknadsskjema.
Tilbud til Bjerkreim kommunes innbyggere fra andre	
Bekymringsamtale hos Politi	Bekymringsamtalen er en kartleggings- og dialogsamtale som retter seg både mot barn, unge og deres foresatte for å stanse et negativt atferdsmønster og legge til rette for en positiv endring.
BUP	Poliklinisk spesialisthelsetilbud innen psykisk helsevern for barn og unge. Krever henvisning fra fastlege eller barnevernleder. Før henvisning til BUP skal helsestasjonen ha vært involvert, og ulike tiltak skal være prøvd ut.
Akutt ambulans ungdomsteam	Teamet tilbyr rask og intensiv behandling til ungdom (12-18 år) i akutte, alvorlige psykiske kriser. Telefon betjent hverdager 08.00 – 15.00
NAV Dalane	NAV tilbyr støtte og veiledning til personer som har behov for bistand., for eksempel økonomisk sosialhjelp, boligbistand og hjelp til å komme i arbeid eller aktivitet
Arbeid med støtte NAV	Tilbud til unge over 16 år som er registrert hos NAV og har behov for å komme ut i jobb/være i jobb over tid.
IPS Individuell Jobbstøtte NAV	Tilbud til personer som har psykiske utfordringer eller rusproblemer og ønsker hjelp til å komme i jobb eller bli i jobben. En jobbspesialist følger deltakeren opp i samarbeid med behandler.
NOK Sør Vest	Lavterskel hjelpetilbud til personer over 16 år som har vært utsatt for seksuelle overgrep og til foresatte, samt fagstøtte for fagpersoner. Tilbyr forebyggende opplegg til skolene. På torsdag i partallsuker er kontoret i Egersund åpent i 3. etasje i Arenessmauet.) Har også kontor i Sandnes
Krisesenter	Midlertidig botilbud i Stavanger, og samtaletilbud i Eigersund (onsdager i oddetallsuker), for personer som har blitt utsatt for vold i nære relasjoner. Onsdager i oddetallsuker har Krisesenteret kontortid i Egersund, med mulighet for samtaler og veiledning for alle som er utsatt for vold i nære relasjoner. Helhetlig hjelp og kartlegging av situasjonen, bistand til å ordne praktiske utfordringer som økonomi og nytt bosted og videreformidling til andre deler av hjelpeapparatet. Gratis konsultasjon hos advokat. Samtaler til pårørende til mennesker utsatt for vold. Veiledning til fagpersoner.
Blå Kors	Blå Kors kompasset har tilbud for pårørende fra 13-35 år, Gratis råd, veiledning og terapi hos Blå Kors avdeling Sandnes eller på nett. Blå Kors chat-senter som er en arena for ungdom til å snakke anonymt med fagfolk, og Blå Kors barnas stasjon som hjelper sårbare barnefamilier.

4.4 Tverretatlige samhandlingsfora

Systemnivå

Navn på møte	Beskrivelse	Ansvar
Utvidet ressursteam (URT)	Samarbeidsforum på systemnivå i den enkelte barnehage/skole hvor samarbeidende instanser utveksler informasjon om tilbud, status i tjenesten mv, samt drøfting av problemstillinger av tverretatlig interesse 4 møter per år	Styrer/ rektor kaller inn og fører referat PPT, barnevern Helsestasjon + andre aktuelle instanser deltar
Helseteam	Kommunalsjef Levekår, kommunelege, ledere for Mestringsenheten, PLO, Helsestasjon og barnevern møtes for å drøfte tema knyttet til helse- og velferdstjenestene	Kommunalsjef levekår
Oppvekstforum	Kommunalsjefer Oppvekst og Kultur, og Levekår, Ledere for Helsestasjon, barnehagene, skolene, barnevern,	
Folkehelseforum	Tverretatlig og tverrfaglig gruppe som disponerer folkehelsemidler til ulike helsefremmende tiltak	Frivillighets- og folkehelsekoordinator
SLT arbeidsgruppe	Utteksler informasjon om kriminalitetsbildet, drøfter ulike problemstillinger, initierer-, iverksetter og følger opp tiltak	SLT-koordinator
Politiråd	Strategisk samarbeid om kriminalitetsforebygging på ledernivå i Bjerkreim kommune og politiet	Kommunedirektør
Konsultasjonsteam mot vold og seksuelle overgrep. KUTT	Tverrfaglig interkommunal gruppe som samles fast seks ganger i året, og akutt ved behov. Alle privatpersoner og offentlig ansatte som er bekymret for et barn kan ta kontakt. Den som er bekymret kan få legge frem saken for medlemmene i KUTT.	Leder
Ressursgruppe ASD	Samarbeidsprosjekt mellom BUP og Dalane-kommunene for å finne ut hvordan vi best mulig kan jobbe sammen for barn med autismspekterdiagnoser (ASD) - Utarbeide gode rutiner for å holde kompetansen i hver kommune, evt. jobbe på tvers av kommunene. - Etablering av kommunal ressursgruppe som jobber med å veilede/hjelpe foreldre etter de	Barnekoordinator/ Familieveileder

	har fått vite at barnet har ASD. Ressursgruppa kan også veilede ansatte i kommunen som jobber med barn med ASD. Målet er at vi skal komme tidlig inn, og at alle skal få best mulig tilbud for å kunne utvikle seg på en god måte.	Ressursgruppa består av deltakere fra barnehage, skole, helsestasjon og miljøtjenesten.

Individnivå

Navn på møte	Beskrivelse	Ansvar
URT	Etter samtykke kan en diskutere enkeltelevs problemstilling tverrfaglig i URT	Styrer/ Rektor
Samarbeidsmøte	I regi av skole og barnehage. Samarbeid med andre instanser enn skole-hjem	Styrer/ Rektor
Ansvarsgruppemøte	I regi av helsestasjon/barnevern/miljøtjeneste. Skole/barnehage, hjem og andre instanser som er delaktige i elevsak deltar.	Koordinator/ barnekoordinator
Åpen konsultasjon BUP	Fastlege og leder barnevern kan sende henvisning til åpen konsultasjon hos BUP for å drøfte tiltak og evt. utredning	Fastlege og barnevernleder

5 Satsningsområder 2024 – 2028

5.1 Satsningsområder

1 BTI Bedre Tverrfaglig Innsats	Bedre Tverrfaglig Innsats er en samhandlingsmodell som ansatte skal bruke ved bekymring, oppfølging og samarbeid vedrørende gravide, barn, unge og familier. Modellen består av en handlingsveileder, ulike verktøy og kunnskapskilder. Forventet oppstart er høsten 2025. Valg av tiltak knytter seg bla til en hypotese om at en mer systematisk innsats på nivå 0 (fange opp) og 1 (følge opp barnet i egen enhet/barnehage/skole) i BTI-modellen vil kunne føre til færre bekymringsmeldinger til barnevernet, samt lavere gjennomsnittsalder for barn som det meldes bekymring for.
2 Digital tiltaksoversikt	Det finnes en rekke tiltak og tjenester for barn, unge og familier i Bjerkreim, men det er ikke alltid like lett å finne informasjonen. Bjerkreim kommune vil anskaffe en digital tiltaksoversikt, som vil være tilgjengelig via kommunens nettsider, samt den digitale BTI-plattformen. Planlagt oppstart er høsten 2025. Valg av tiltak henger bla sammen med tilbakemelding på innspillskonferansee, hvor deltakere ser at det finnes mange tilgjengelige tiltak, men er vanskelig å holde oversikt over disse.
3 Hengeplass for ungdom	Ungdommer i Bjerkreim har i ulike sammenhenger etterspurt et livssynsnytralt fritidstilbud for ungdommer. Ungdata-undersøkelsen fra 2019 viser bla at ungdommene ikke er helt fornøyd med lokalmiljøet. Bjerkreim kommune vil undersøke hvilke muligheter som finnes for å imøtekomme dette behovet, i samarbeid med Ungdomsrådet mfl. Tiltaket vurderes å være av betydning for barn og unges deltakelse i fellesskapet.
4 Barnehagefokus	Som kunnskapsgrunnlaget i denne planen viser, er gjennomsnittsalderen for barn som meldes til Bjerkreim barnevern 10,5 år (2023). Barnehagene har sendt få bekymringsmeldinger til barnevernet de siste årene. Samtidig står barnehagen i en unik og tett kontakt med barna som går der og foreldrene deres. Dermed kan det være rom for å iverksette gode forebyggende tiltak i barnehagene, og i tillegg øke det tverrfaglige samarbeidet rundt barnehagene. I planperioden vil det bli nedsatt en egen tverrfaglig forebyggingsgruppe som jobber med særlig fokus på barnehagefeltet. Aktuelle bidragsytere er barnehagene, helsestasjonen, fysio/ergo, ppt og barnevernet.
5 Ungjobb	Sommerjobb og deltidsjobb for unge gir en rekke fordeler; mulighet for mestring, å tjene egne penger, døgnrytme, utvidet nettverk, læring og en erfaring på CV-en for å nevne noe! Bjerkreim kommune vil jobbe fram en eller flere tiltak innenfor Ungjobb. Det kan være i form av småjobbsentral, feriejobb med lønnsstøtte eller andre løsninger. Valg av tiltak knyttes til mål om redusert frafall fra videregående opplæring og utenforskap fra arbeidslivet.
6 Glidelåsen	Glidelåsen er en samarbeidsmodell mellom Rogaland Fylkeskommune og kommuner. Målet med ordningen er å komme i kontakt med unge som har særlig risiko for frafall i overgangen til videregående skole og å gi disse en individuelt tilpassa oppfølging, i samarbeid med den videregående skolen. Valg av tiltak knyttes til mål om redusert frafall fra videregående opplæring og utenforskap fra arbeidslivet.

7 Undersøke mulighet for barneverntiltak fra andre kommuner	Det finnes en rekke spesialiserte barnevernstiltak som krever sertifisering og/eller mengdetrening. I en liten kommune som Bjerkreim vil ikke etterspørselen etter det enkelte tiltaket være stor nok til at man kan forsvare å bruke så mye tid og penger på å etablere- og opprettholde tiltaket. For å sikre at Bjerkreim kommunes innbyggere like fullt har tilgang til spesialiserte barnevernstiltak, vil Bjerkreim barnevern undersøke mulighet til å få kjøpe spesialiserte barnevernstiltak fra andre kommuner.

5.2 Finansiering og ansvarsfordeling

Bjerkreim kommune vil søke Statsforvalteren i Rogaland om Skjønnsmidler for oppretting av en ny stilling som Oppvekstkoordinator, etter prosjektperioden vil Bjerkreim kommune vurdere om stillingen skal fases ut eller opprettholdes.

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar
1BTI	Oppvekstkoordinator koordinerer første fase av innføring av BTI (utarbeidelse av handlingsveileder, samt implementeringsplan)	Kommunalsjef Levekår Kommunalsjef Oppvekst og Kultur
2 Digital tiltaksoversikt	Oppvekstkoordinator utarbeider digital tiltaksoversikt	Kommunalsjef Levekår Kommunalsjef Oppvekst og Kultur
3 Hengeplass for ungdom	Oppvekstkoordinator utreder ulike alternativer for Hengeplass for ungdom, i kontakt med målgruppa	Kommunalsjef Oppvekst og Kultur
4 Barnehagefokus	Barnehagefokus foreslås gjennomført som et samarbeid mellom fagpersoner som har nøkkelroller i Bjerkreim kommune	Kommunalsjef Oppvekst og Kultur Kommunalsjef Levekår
5 Ungjobb	Oppvekstkoordinator utarbeider forslag til realisering av UngJobb	Kommunalsjef Oppvekst og Kultur
6 Glidelåsen	Oppvekstkoordinator får koordinatoransvar for ungdommer i Glidelåsen i et utprøvningsår	Kommunalsjef Oppvekst og Kultur
7 undersøke mulighet for kjøp av tiltak	Barnevernleder får ansvar for å avklare hvilke muligheter det finnes for å kjøpe barneverntiltak fra andre kommuner. Det forutsettes at eventuelle kjøp skjer innenfor barneverntjenestens økonomiske ramme.	Kommunalsjef Levekår

PSYKISKE HELSETJENESTER FOR BARN, UNGE OG FAMILIER

HELSESTASJON
SKOLEHELSETJENESTE
FAMILIEVEILEDER

KOMMUNAL
PSYKISK HELSE-
TJENESTE

SKOLE

BUP EGBERSUND

PPT

HVA VIL BARNET / UNGDOMMEN?

FAMILIEN

BARNEHAGE

FASTLEGE

FYSIO/ERGO

BARNEKONVENSJONEN

§

OPPGAVE

?

KONSULTASJONS-TEAM (KUTT)

MILJØTJENESTEN

RUSTJENESTER

BRUKER-ORGANISASJONER / FRVILLIGHET

BARN OG UNGES HELSE-TJENESTE I BJERKREIM

BARNEVERN

KOORDINERENDE ENHET

ANDRE TILBUD

SAMMEN

BJERKREIM KOMMUNE

HELSE STAVANGER
Stavanger universitetssjkehus

- BRUKSANVISNING
- OPPMERKSOM HETS-VANSKER OG URO
- AUTISMESPEKTER-FORSTYRRELSE
- BEKYM RING 0-5 ÅR
- VOLD, OVERGREP, OMSORGSVIKT
- BEKYM RING OG ANGSTPLAGER
- TRISTHET OG DEPRESJONPLAGER
- SPISEVANSKER OG SPISEFORSTYRRELSE

BJERKREIM
K O M M U N E